

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 1082
Warszawa, 24 lutego 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 33 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt uchwały:

- w sprawie upamiętnienia Marii Dąbrowskiej w 60. rocznicę jej śmierci.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem uchwały upoważniamy pana posła Krzysztofa Piątkowskiego.

(-) Piotr Adamowicz; (-) Urszula Augustyn; (-) Sylwia Bielawska; (-) Paweł Bliźniuk; (-) Mateusz Bochenek; (-) Krzysztof Bojarski; (-) Piotr Borys; (-) Marek Jan Chmielewski; (-) Alicja Chybicka; (-) Janusz Cichoń; (-) Zofia Czernow; (-) Joanna Frydrych; (-) Konrad Frysztak; (-) Patryk Gabriel; (-) Krzysztof Gadowski; (-) Włodzisław Giziński; (-) Małgorzata Gromadzka; (-) Barbara Grygorcewicz; (-) Marek Tomasz Hok; (-) Łukasz Horbatowski; (-) Klaudia Jachira; (-) Marcin Józefaciuk; (-) Jacek Karnowski; (-) Katarzyna Kierzek-Koperska; (-) Ewa Kołodziej; (-) Magdalena Małgorzata Kołodziejczak; (-) Urszula Koszutska; (-) Iwona Maria Kozłowska; (-) Iwona Małgorzata Krawczyk; (-) Wojciech Król; (-) Katarzyna Królak; (-) Adam Krzemiński; (-) Piotr Lachowicz; (-) Bożena Lisowska; (-) Katarzyna Anna Lubnauer; (-) Artur Jarosław Łacki; (-) Alicja Łepkowska-Gołaś; (-) Dorota Łoboda; (-) Alicja Łuczak; (-) Krystian Łuczak; (-) Paweł Masełko; (-) Katarzyna Matusik-Lipiec; (-) Jerzy Meysztowicz; (-) Jacek Niedźwiedzki; (-) Małgorzata Niemczyk; (-) Jolanta Niezgodzka; (-) Tomasz Piotr Nowak; (-) Paweł Papke; (-) Karolina Pawliczak; (-) Małgorzata Pępek; (-) Krzysztof Piątkowski; (-) Lucjan Marek Pietrzczyk; (-) Kazimierz Plocke; (-) Mariusz Popielarz; (-) Renata Rak; (-) Monika Rosa; (-) Jakub Rutnicki; (-) Rafał Siemaszko; (-) Waldemar

Sługocki; (-) Anna Sobolak; (-) Marek Sowa; (-) Katarzyna Stachowicz; (-) Franciszek Sterczewski; (-) Andrzej Szewiński; (-) Henryk Szopiński; (-) Łukasz Ściebiorowski; (-) Apoloniusz Tajner; (-) Małgorzata Tracz; (-) Jarosław Urbaniak; (-) Przemysław Witek; (-) Anna Wojciechowska; (-) Bogusław Wołoszański.

U C H W A Ł A
SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 2025 r.

w sprawie upamiętnienia Marii Dąbrowskiej w 60. rocznicę jej śmierci

19 maja 2025 roku mija 60 lat od śmierci Marii Dąbrowskiej, jednej z najwybitniejszych polskich pisarek XX wieku. Jej twórczość, obejmująca powieści, opowiadania, eseje oraz dzienniki, do dziś porusza kolejne pokolenia czytelników i badaczy.

Urodzona w dniu 6 października 1889 roku w Russowie pod Kaliszem, Maria Dąbrowska, pochodziła z rodziny o tradycjach patriotycznych. Studiowała nauki przyrodnicze, ekonomię i socjologię na uniwersytetach w Lozannie i Brukseli, a po powrocie do kraju zaangażowała się w działalność społeczną i literacką. Jej najważniejsze dzieła to czterotomowa powieść *„Noce i dnie”*, uznawana za jedną z najwybitniejszych polskich powieści realistycznych, zbiór opowiadań *„Ludzie stamtąd”* oraz *„Dzienniki”* obejmujące lata 1914–1965.

Dąbrowska była pięciokrotnie nominowana do Literackiej Nagrody Nobla – w 1939, 1957, 1959, 1960 i 1965 roku – w szczególności za powieść *„Noce i dnie”*. Brak angielskiego tłumaczenia tej wybitnej powieści mógł wpłynąć na nieprzyznanie prestiżowej nagrody jej autorce, jednak trwające obecnie prace nad przekładem dają szansę na nowe, międzynarodowe odkrycie jej najwybitniejszego dzieła. Już wcześniej *„Noce i dnie”* zyskały jednak szeroką rozpoznawalność, dzięki nominowanej do Oscara ekranizacji Jerzego Antczaka, która przez dekady utrzymywała pamięć o pisarce i jej twórczości, wpisując ją na stałe w kanon polskiego dziedzictwa kulturowego.

Maria Dąbrowska była nie tylko wybitną pisarką, ale także aktywną uczestniczką życia publicznego, obrończynią praw obywatelskich i orędowniczką edukacji. *„Dzienniki”*, wydane w pełnym kształcie dopiero po 40 latach od jej śmierci, ukazały postać odważną, nowoczesną i niezależną – kobietę wyprzedzającą swoją epokę.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, doceniając ponadczasową wartość dorobku Marii Dąbrowskiej, oddaje hołd jej twórczości i myśli humanistycznej. Wzywa także do podjęcia działań na rzecz jej popularyzacji w kraju i za granicą oraz do wspierania inicjatyw służących pielęgnowaniu pamięci o tej wybitnej postaci polskiej kultury.

Uzasadnienie

Środowiska naukowe, literackie i kulturalne jednomyślnie podkreślają, jak istotna jest pamięć o Marii Dąbrowskiej. W tej sprawie do Sejmu wpłynęły liczne listy i opinie, w tym podpisane przez prezes Fundacji im. Marii Dąbrowskiej - Dominikę Szumską-Hornung, dyrektora Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk - prof. Grzegorza Marca oraz dyrektora Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza - dr. hab. Jarosława Klejnockiego. Głos zabrała także prof. Ewa Głębińska, jedna z najwybitniejszych badaczek twórczości Dąbrowskiej, podkreślając wartość jej dorobku i jego nieprzemijające znaczenie.

W Polsce istnieje wiele szkół noszących imię Marii Dąbrowskiej, a jej pamięć pielęgnują liczne instytucje, w tym Muzeum Marii Dąbrowskiej w Warszawie, Muzeum Dworek Marii Dąbrowskiej w Russowie, Regionalna Izba Pamięci w Płonnem oraz biblioteka jej imienia w Komorowie. Popularność jej twórczości, nieustanne zainteresowanie badaczy oraz liczne inicjatywy związane z upamiętnieniem pisarki świadczą, że jej dzieło nadal żyje i inspiruje kolejne pokolenia.